

BANE NOR SF
Postboks 4350
2308 HAMAR

Vår dato: 19.02.2025

Vår ref.: 202400025-28 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

NVEs tillatelse - midlertidige tiltak i vassdrag ved Otta jernbanebru vinteren 2025 - Sel kommune i Innlandet

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) viser til søknad datert 17.2.2024 fra Bane NOR SF, samt medfølgende utredning med beskrivelse av tiltaket og dets virkninger. Det er søkt etter vannressursloven § 8 for å etablere midlertidig rigg og anleggsveier i elveløpet. Dette er forberedende arbeider for å sikre Otta jernbanebru på Dovrebanen. Det er planlagt å etablere dypål mellom brukarene, der det ble anlagt sikring vinteren 2024. Anleggene skal etableres så snart som mulig, og tas ut av elva før 1.5.2025. Søknad om etablering av dypål i eksisterende sikringsanlegg vil komme om kort tid.

Om søknaden

Det er planlagt å etablere to anleggsveier, en fra sørsiden og en fra nordsiden og ut i elva, for å komme til hhv. områdene mellom brupilarene og mellom nordre pilar og landkaret på nordsiden av Otta. Anleggsveiene vil også beskytte anleggsområdet. De skal ikke være i vassdraget samtidig. De midlertidige anleggene er nødvendige for å gjennomføre permanente tiltak for å sikre Otta jernbanebru, som må være ferdige innen vårfloppen 2025. Tiltakene er vist i figur 1.

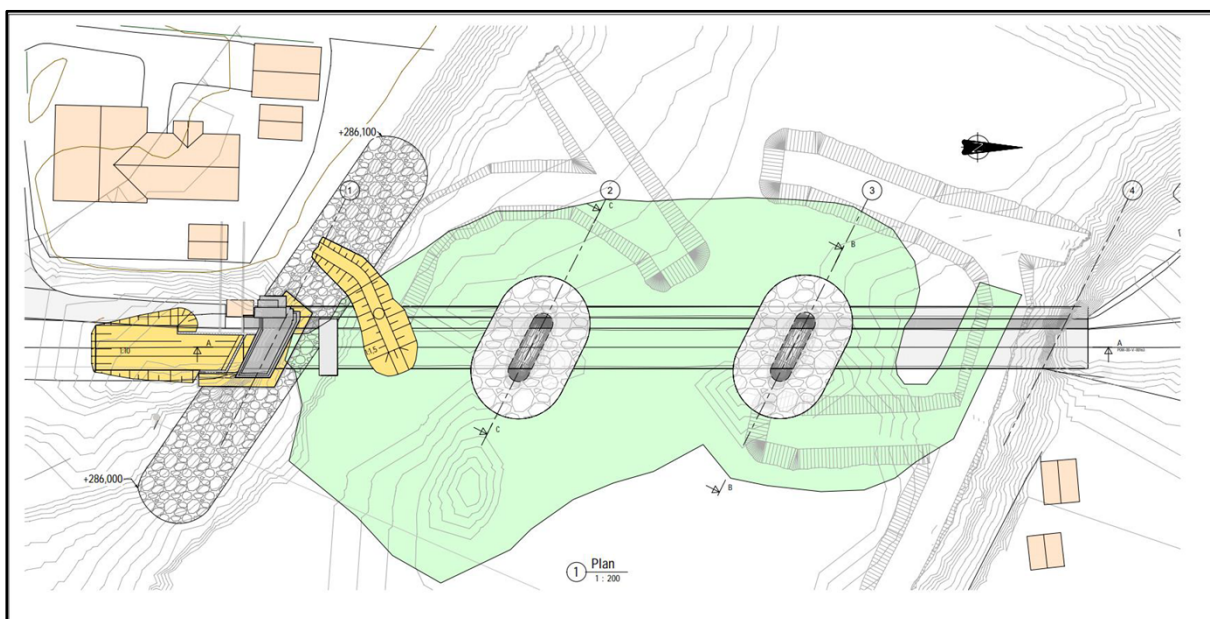
Det vil snarlig bli søkt om permanente tiltak på den sikringen som ble lagt ut under jernbanebrua vinteren 2024.

Utføring av tiltakene

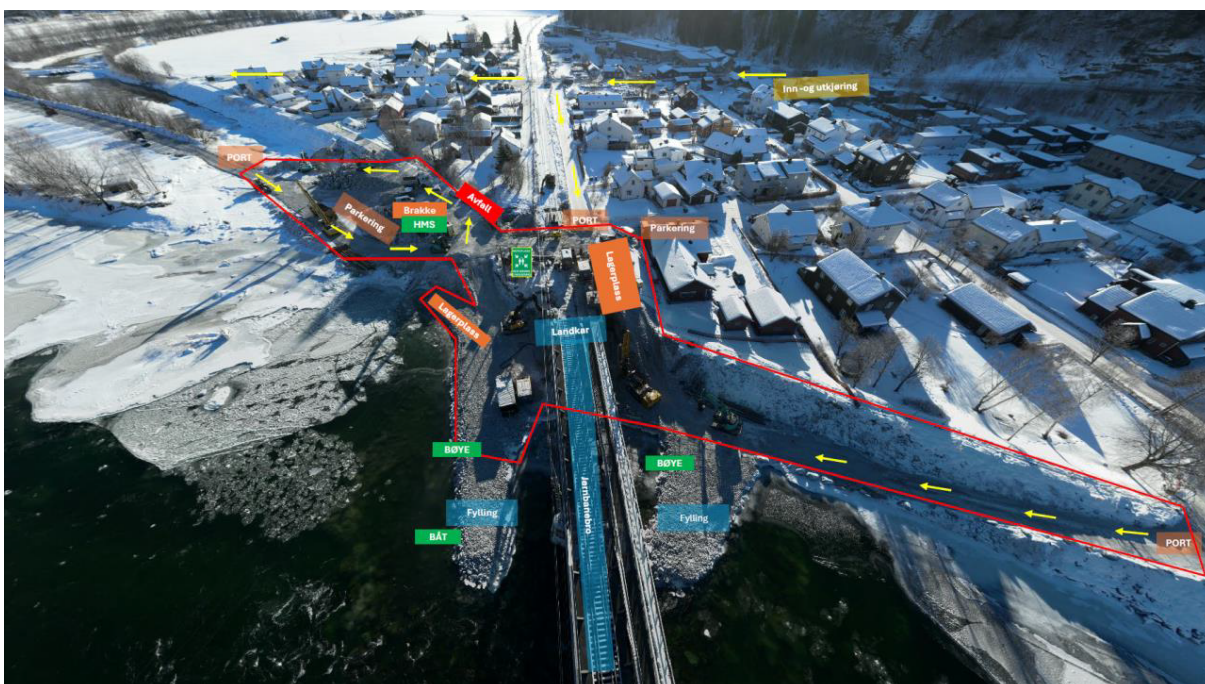
Anleggsveiene i elva er planlagt med en veibredde på 4,5 m, og en skråningshelning på 1:1,5. Veiene bygges opp ved å legge ut grove masser uten finstoff nederst og i kontakt med vann. Deretter legges finere masser som stabilisering. Grov stein på ca. 500 mm legges i ytterkant til toppen av utfyllingen, der vannstrømmen treffer. Det planlegges en godt gradert utfylling for å være sikker på at den er stabil og tåler anleggsmaskiner, men samtidig minimerer mengden fine masser i elva. Adkomsten fra nordsiden blir bratt, og her er det behov for større andel fine masser i selve utfyllingen for å sikre stabilitet. På land vil anleggsveiene legges på fiberduk for skille mot stedlige masser. Det vil ikke bli nødvendig å fjerne kantvegetasjon. Det lages en beredskapsplan for å ta ut utfyllinger av elva dersom det meldes flomvannføringer over 98 m³/s i anleggsperioden.

Det er etablert rigg og adkomst på sørsiden av Otta i forbindelse med strakstiltakene som er gjort for å sikre det sørlige landkaret mot ytterligere erosjon og utglidning, se figur 2.

Figur 1: Skisse over gjennomført erosjonssikring ifm. sikringstiltaket i 2024 (grønt område) og midlertidige anleggsveger. De gule områdene viser de allerede etablerte strakstiltakene. Nord er mot høyre i figuren. Figur fra søknaden.

Figur 2: Bildet viser riggplan og utfyllingen som har blitt gjennomført på sørsiden som en del av strakstiltakene. Den midlertidige anleggsveien er planlagt å etableres ut fra fyllingen oppstrøms jernbanebrua og noe rundt brufundamentet slik at man får tilgang til det midtre elveløpet. Foto: Bane Nor, datert 15.02.2025.

Periode for anleggsarbeid

Arbeidet med anlegget og sikring av brufundamentene er planlagt utført umiddelbart. Det er planlagt at etablering av anleggsveiene og tiltak i vassdraget skjer etter hverandre med sørsiden først. Alt arbeid i elva avsluttes innen 1.5.2025.

Planlagte avbøtende tiltak

Ved anleggsgjennomføringen vil det være stor sannsynlighet for lekkasje av partikler fra veifyllingene. Det planlegges bruk av grove masser uten finstoff der disse legges i kontakt med vann, noe som fører til redusert risiko for partikkellekkasjer og nedslamming. Massene skal omlastes to ganger før bruk for å redusere mengden finstoff. Bruk av grove masser i sålen vil også gjøre det enklere å fjerne de tilførte massene.

Tiltaket vil i liten grad berøre kantvegetasjon, men dersom verdifull kantvegetasjon må fjernes, skal den lagres sammen med topplaget for å kunne gjenopprettes etter gjennomført tiltak. Dersom masser håndteres eller lagres midlertidig på land skal dette gjennomføres på en måte som sikrer at masser ikke sklir ut i elva eller fører til partikkelspredning. En overvannshåndteringsplan skal utarbeides for å unngå forurenset avrenning til elva og grunnvann.

Alle anleggsmaskiner skal kontrolleres jevnlig for oljelekkasjer, og det skal legges en plan for oppsamling av lekkasjer samt plassering av olje-/drivstofftanker og andre elementer som kan føre til utslipp.

Beredskap

Det er planlagt å ha beredskap for å kunne ta ut deler av utfyllingene dersom vannføringen i Otta overstiger en 10-årsflom for anleggsperioden ($98 \text{ m}^3/\text{s}$). I søknaden av 17.2.2025 er følgende plan oppgitt:

«Dersom vannføringsprognosene fra NVE varsler flom større enn 10 års flom (lik $98 \text{ m}^3/\text{s}$) i anleggsperioden skal det vurderes tiltak med å ta inn deler av anleggsveien.

Beredskapsplanen skal for slike hendelser være følgende:

- *Terskelverdien for når utfyllingen skal reduseres utgår fra vannføringen ved 10 års flom i anleggsperioden.*
- *Ved prognose fra NVE som angir vannføring på $> 98 \text{ m}^3/\text{s}$ i anleggsperioden skal det kjøres nye simuleringer basert på prognosene. Dersom simuleringene viser hastigheter og skjærspenninger ut over det som oppstår normalt i vassdraget ved en 10 års flom må høyden på anleggsveiene enten økes til flomsikker høyde eller så må arbeidet midlertidig stanses. Anleggsveien langs elvebredden kan bli liggende. Prognosen forventes å foreligge 10 dager før hendelsen med oppdatering hver andre dag fram til flomhendelsen inntreffer. Det vil utarbeides en plan for hvor mye av fyllingen som må tas inn ved ulike vannføringer basert på hydrauliske simuleringer. Planen skal være klar før arbeidet starter.*
- *Risikoen vil vurderes fortløpende med utgangspunkt i å ikke overskride normal skjærspenning ved 10 års flom i vassdraget.*

- *Det skal alltid være en hensiktsmessig maskinpark tilgjengelig i anleggsperioden for å gjennomføre oppgaven. Denne skal dimensjoneres for å kunne ta ut tilstrekkelig fylling og sikre gjenværende konstruksjon før prognosert flomhendelse.*
- *Fyllingsmasser som blir tatt ut lagres midlertidig på land iht. gjeldende lovverk, og gjenværende fylling skal sikres for å tåle aktuelle vannføringer.»*

Høring

Tilsvarende tiltak ble behandlet vinteren 2024, og NVE mener at saken er tilstrekkelig belyst gjennom tidligere behandling, og at saken derfor ikke trenger å sendes på høring, jf. vannressursloven § 24 annet ledd bokstav a. Høringsuttalelsene fra 2024 gjengis her.

Sel kommune informerer i sin uttalelse av **22.2.2024** om at tiltaksområdene ligger innenfor aktsomhetsområder for flom og støysoner til E6 og jernbanen i kommuneplanen. Tiltakene skal fjernes fra elveløpet innen vårflommen, og kommunen vurderer derfor at sikkerhet mot flom er ivaretatt. Kommunen vurderer at arbeidet kan bidra med noe støy i områdene mens tiltakene utføres, men at hensynssonene ellers ikke vil ha betydning for tiltakene. Av kulturminner er det registrert en gammel løe på Ottbragdøya, men denne er ifølge kommunen revet. Kommunen opplyser at det er registrert to områder med naturtypen *åpen flommark* ved Ottbragden og ved Einangsøyene. Av fiskearter er det harr og ørret i elva. Disse har viktige gyte- og overvintringshabitater i Lågen rett nedstrøms samløpet med Otta.

Statsforvalteren i Innlandet understreker i brev av **22.2.2024** Dovrebanens nasjonale betydning som kritisk samfunnsfunksjon som forbindelseslinje mellom Sør- og Nord-Norge. De påpeker at en stengning av Otta jernbanebru over tid vil ha negative konsekvenser for samfunnssikkerheten, og store samfunnsøkonomiske konsekvenser for gods- og persontransport.

Fisk, flommark og fremmede arter

Videre uttaler de at tiltaket midlertidig vil omdisponere ca. 8 daa fulldyrka jord. De viser til at ivaretagelse av matjord er komplisert, og ber om at det trekkes inn fagkompetanse for å få et godt resultat. De gir videre anvisning på hvordan matjorda og de resterende jordene bør ivaretas. De mener at rigg- og anleggsveiene på matjord er flomutsatt og kan føre til at matjord blir ført bort fra området, og ber om at alternativ plassering vurderes.

Statsforvalteren forutsetter at kommunen som planmyndighet, sammen med tiltakshaver og fagkompetanse på området vurderer nødvendige rammer for midlertidig lagring av matjord og følger disse opp, som vilkår i dispensasjonssaken. De opplyser videre at dominerende fiskearter er ørret og harr, og at disse har flere funksjonsområder på østsiden av Ottbragdøya i Lågen og ned til Einangsøyene. Rundt jernbanebrua og ned til samløpet med Lågen er det ikke kartlagt gyte- og oppvekstområder, men området inngår i et større funksjonsområde der det er en betydelig forflytning av fisk mellom Lågen og de nedre delene av Otta. De opplyser videre at flomløpet på vestsiden av Ottbragdøya er registrert som naturtypen *åpen flommark* med rødlisteartene mandelpil (NT) og klåved (NT). Det er

registrert flere fremmede arter i området, og Statsforvalteren forutsetter at det gjøres tiltak som beskrevet i søknaden for å hindre spredning av disse.

Kantvegetasjon

Om kantvegetasjon uttaler Statsforvalteren at tiltaket slik det er planlagt ikke vil berøre kantvegetasjon, men hvis det likevel viser seg nødvendig å fjerne kantvegetasjon i forbindelse med de midlertidige tiltakene er det viktig at det legges til rette for rask reetablering av stedegen vegetasjon, ved at topplaget med vegetasjon, rotsystem og stubber mellomlagres og gjenbrukes i istandsettingen. Forutsatt tilstrekkelig istandsetting kan ikke Statsforvalteren se at anleggsveiene vil medføre skade på naturverdiene. Det viktigste er å sikre at det ikke oppstår varige endringer i elveleiet som kan redusere områdets funksjon for fisk eller ha negativ konsekvens på naturverdiene nedstrøms. De midlertidige anleggsveiene er vurdert til å ha liten effekt på vannhastighet, vannstand og skjærspenning, og hydrauliske simuleringer viser at man ved en 10-års flom vil få tilsvarende verdier som oppstår allerede ved middelflom i elva uten fylling. Ifølge Statsforvalteren må utgangspunktet være å ikke overskride normal skjærspenning som oppstår ved en 10-års flom i vassdraget, og ber NVE om å stille vilkår som sikrer at det er en tilstrekkelig beredskap til å følge vannføringsprognoser og kunne redusere/ta inn anleggsvegen dersom en flomsituasjon oppstår, slik som beskrevet i søknaden.

Forurensning og støy

Statsforvalteren er forurensningsmyndighet for midlertidig anleggsarbeid og vurderte i 2024 at etablering av midlertidige anleggsveier og rigg- og anleggsområde kan gjennomføres uten tillatelse etter forurensningsloven, så lenge tiltakene ble gjennomført som beskrevet i søknaden. Statsforvalteren uttaler videre at det må stilles vilkår som sikrer at alle typer masser som brukes i prosjektet skal være rene masser. Det vil si at de ikke skal inneholde forurensning, avfall eller fremmede arter og at anleggsmaskiner kontrolleres slik at de ikke bringer fremmede arter inn eller ut av anleggsområdet. Det er også viktig at masser lagres flomsikkert og at det settes vilkår om at en overvannshåndteringsplan skal foreligge før oppstart. Den må vise hvordan håndtering og midlertidig lagring av masser skal foregå og hvilke tiltak som er nødvendig for å unngå at avrenning fra riggområdet får negativ påvirkning på vassdraget. Med dette som forutsetning mente Statsforvalteren at forurensning knyttet til arbeidet i tilstrekkelig ble ivarettatt gjennom NVEs konsesjon.

Statsforvalteren mener at håndtering av store mengder masser med maskiner vil medføre støy som kan være en betydelig belastning på beboere nær riggområdet, og viser til støyretningslinje T-1442/2021 kapittel 6 for føringer for bygge- og anleggsstøy og grenseverdier nær støyfølsom bebyggelse. Støyende arbeid bør ikke forekomme om natta. Dersom dette likevel er nødvendig med nattarbeid, bør berørte parter varsles og tilbys alternativ overnatting. Dersom tiltakshaver/kommunen ikke finner annen mellomlagring av matjord enn ved riggplassen (på dyrka jord) oppfordrer Statsforvalteren til å vurdere bruk av mellomlagret matjord som støyvoll mellom riggplass og støyutsatte boliger.

Konklusjon

Statsforvalteren konkluderer som følger:

«Statsforvalteren anbefaler at NVE gir konsesjon etter vannressurslovens bestemmelser til gjennomføring av de midlertidige tiltakene som ledd i arbeidet med å sikre Otta jernbanebru. For å begrense skadevirkningene på andre interesser ber vi om at det stilles følgende vilkår i tillatelsen:

- *De midlertidige anleggsvegene skal være fjernet fra vassdraget innen 15.04.24.*
- *Det må stilles krav om tilstrekkelig beredskap jf. søknadens kap. 5.5, som sikrer at vannføringsprognoser følges og at anleggsvegen tas inn/reduseres dersom det varsles flom større enn 10-års flom.*
- *Massene som skal brukes i vassdraget må være grove masser uten finstoff.*
- *Alle tilførte masser i elva skal fjernes fra vassdraget når anleggsvegene fjernes. Der anleggsvegen krysser flommarka skal det brukes geotekstil e.l. i bunnen slik at naturtypen beskyttes mest mulig.*
- *Alle typer masser som brukes i prosjektet skal være rene masser. Det vil si at de ikke skal inneholde forurensing, avfall eller fremmede arter. Det er viktig at de lagres flomsikkert. Tilsvarende må anleggsmaskiner kontrolleres slik at de ikke bringer fremmede arter inn eller ut av anleggsområdet.*
- *Tiltakshaver må sikre god dokumentasjon av nå-tilstanden på elvebunnen når det gjelder bunnssubstrat og andre hydromorfologiske parametere i og nedstrøms anleggsområdet. En oppfølgende kartlegging skal gjennomføres etter tiltaket for å verifisere funksjon og substratkvalitet, og dersom det oppdages restaureringsbehov skal det utarbeides en plan med nødvendige tiltak for å gjenopprette området.*
- *Plan for håndtering av overvann må foreligge før oppstart, med tiltak for å unngå at avrenning fra riggområdet får negativ påvirkning på vassdraget.*
- *Alternativ lokalisering av riggområde bør vurderes, da området der man planlegger lagring av matjord er svært flomutsatt.»*

Andre opplysninger

Sel kommune har i vedtak av 15.2.2024 gitt dispensasjon fra gjeldende arealformål, og tillatelse til midlertidig omdisponering etter jordloven § 9, fram til 1.6.2024, for tiltakene. I dispensasjonssaken kommer det fram at tiltakene ikke berører merkede stier eller løyper, men at barnehager og skoler i kommunen bruker Ottbragden som turområde. Kommunen påpeker at det er viktig at anleggstrafikken gjennomføres på en sikker måte av hensyn til dette. Dispensasjonen er gitt med følgende vilkår:

- «1. Det forutsettes at tiltak utføres i samsvar med konsesjon fra NVE*
- 2. Avfall fra byggeplass skal sorteres og leveres til godkjent mottak.*
- 3. Eksisterende infrastruktur i tiltaksområdet skal ivaretas.*

4. Gravetillatelse skal innhentes fra Gravemelding.no og lokalt e-verk. Kommer tiltaket for nært ledningsnett kan det føre til krav om omlegging evt. endring.»

NVEs vurdering

NVE kan gi tillatelse til midlertidige tiltak etter vannressursloven § 8. NVE kan gi tillatelse dersom fordelene ved tiltaket overstiger skader og ulemper for allmenne og private interesser.

Hydrologi

Nærmeste målestasjon for vannføring er Lalm, som har vært i drift siden 1971. Ekstremværet Hans ga her en vannføring på 980 m³/s, mens middelflommen for vassdraget er beregnet til 674 m³/s ved Otta. Otta er regulert til kraftproduksjon, og på senvinteren er normal vannføring i vassdraget på 20-40 m³/s. Flom med 10 års teoretisk gjentakintervall for anleggsperioden fram til 1.5. er beregnet til 98 m³/s.

Tiltakene omfatter anlegg av midlertidige riggområder og veier i elveløpet fra begge elvebreddene rundt jernbanebrua fram til 1.5.2025. Tiltakene vil etter NVEs vurdering ikke føre til nevneverdig endrede forhold for vannstrømningen i elva i denne perioden. Ved isgang kan de gi økt oppstuvning av is, og erfaringen viser at det lett danner seg sarr i området. Innsnevringen av elveløpet vil gi en hurtigere gjennomstrømning, og det vil motvirke isdannelse. Dersom tiltakene trekker ut i tid, vil virkningen av dem være avhengig av vannføringsforholdene. Dersom vårfloppen setter inn, må de tilførte massene umiddelbart fjernes fra vassdraget. Vårfloppen forårsakes i hovedsak av snøsmelting, og er som regel en sakte voksende flom som kan varsles i forveien. I søknaden inngår en beredskapsplan for å fjerne masser fra elveløpet, og NVE vurderer at om denne følges, vil det hindre større erosjon i området enn normalt, og at de anlagte massene blir ført med elva. Det er også en viss fare for oversvømmelse av anleggsområdet på Ottbragdøya og riggplassen.

Naturmangfold

NVE har gjort egne søk i tilgjengelige databaser som Naturbase og Artskart den 18.2.2025. Det er ikke registrert noen vanntilknyttede rødlistede arter i området, men øst for Ottbragdøya i Lågen er det et større gyte- og overvintringsområde for ørret og harr. Statsforvalteren opplyser om at områdene i Otta som blir direkte berørt av tiltaket er funksjonsområde for disse artene, blant annet for gytevandring. De registrerte områdene er vist i figur 3. Det er observert fossefall på næringssøk i nærheten av jernbanebrua i desember 2023 og dvergmåke (VU), låvesvale, stokkand og laksand på næringssøk ved Ottbragdøya mot Lågen. Et område mellom Kongsparten og Ottbragdøya er registrert med naturtypen *åpen flommark* med middels verdi. Dette er et flomløp. Ved kartleggingen i oktober 2023 ble det identifisert et nytt område overlappende med dette, med naturtypen *åpen flomfastmark* (NT) langs Ottbragdøya på nordøstsiden av flomløpet. Statsforvalteren opplyser at det er registrert mandelpil (NT) og klåved (NT) i naturtypen.

Statsforvalteren uttaler at det viktigste er å sikre at det ikke oppstår varige endringer i elveleiet som kan redusere områdets funksjon for fisk eller ha negativ konsekvens på

naturverdiene nedstrøms. De mener derfor at tiltakshaver må sikre dokumentasjon av tilstanden på elvebunnen før tiltaket starter opp. NVE er enig i denne vurderingen, og mener at så lenge det ikke brukes fine masser i utfyllinger som er i kontakt med elvevannet, og anleggene tas ut av elva ved vannføringer som overstiger 98 m³/s, og uansett innen 1.5.2025, slik som beskrevet i søknaden, vil tiltaket i liten grad gi økt tilslamming og påvirkning på fisk og andre arter og naturtyper. Det kan likevel oppstå behov for restaurering av området etter endt anleggsperiode. NVE mener at søknaden, uttalelsene og oppslag i databaser til sammen danner et godt kunnskapsgrunnlag for å ta en beslutning i saken, og at føre-var-prinsippet derfor ikke legges til grunn. Tiltaket er midlertidig, og vil etter NVEs vurdering ikke føre til nevneverdig skade for naturmiljøet, gitt at de avbøtende tiltakene beskrevet i søknaden gjennomføres. Det kan settes som vilkår i en ev. tillatelse at avbøtende tiltak gjennomføres.

Fremmede arter

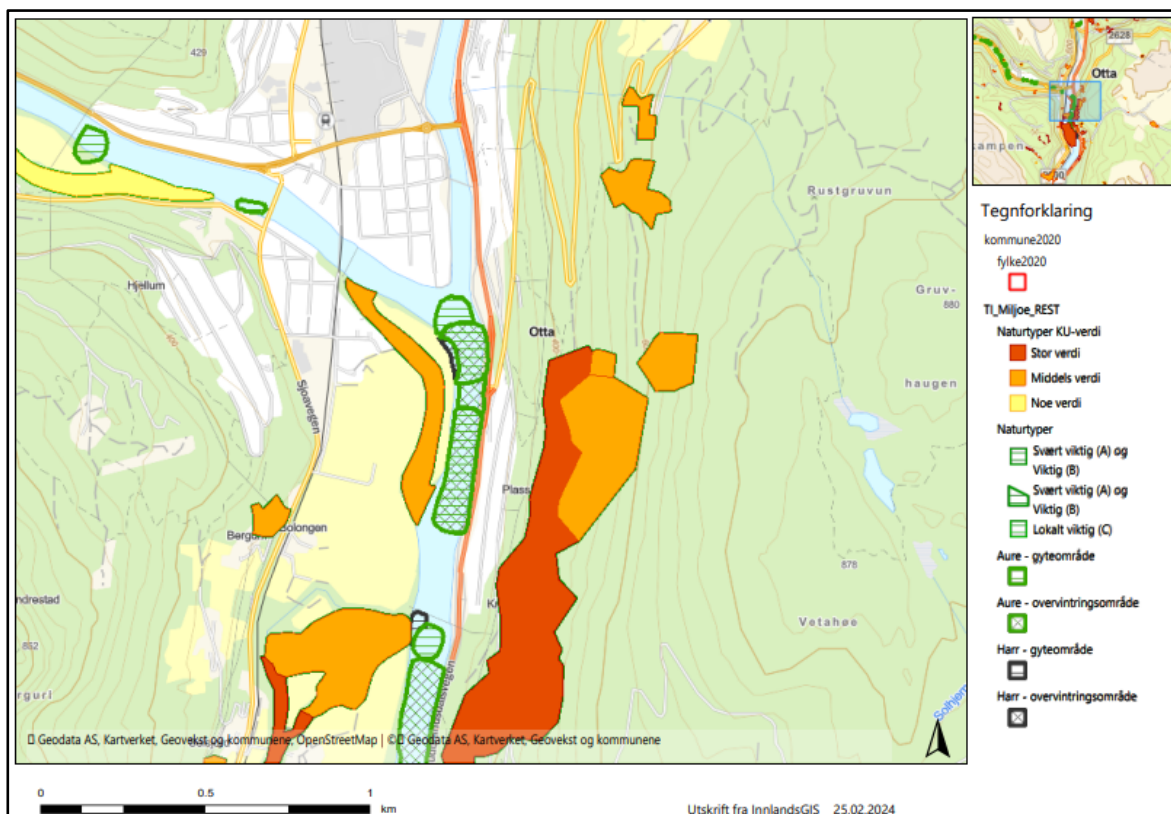
I kantsonene langs elveløpet er det registrert forekomster av syrin (SE) og rødhyll (SE) i området for anleggsgjennomføring på nordbredden av Otta. På sørsiden av elva er det registrert alaskakornell (SE), rødhyll (SE) og hagejordbær (LO). Ifølge søknaden ble det funnet alaskakornell (SE), brudespirea (PH), hekkspirea (HI), rødhyll (SE), syrin (SE), hvitdodre (SE) og balsampoppel (SE) ved kartlegging i 2023. Prosjektet beskriver håndtering av fremmede arter.

Statsforvalteren påpeker i sin uttalelse at det må stilles vilkår som sikrer at alle typer masser som brukes i prosjektet skal være rene masser. Det vil si at de ikke skal inneholde forurensning, avfall eller fremmede arter og at anleggsmaskiner kontrolleres slik at de ikke bringer fremmede arter inn eller ut av anleggsområdet. NVE mener at det må utarbeides en massehåndteringsplan med rutiner som sikrer at masser som legges i eller i nærheten av elva ikke tas fra areal med etablerte bestander av fremmede arter, og at anleggsmaskiner og utstyr rengjøres slik at de ikke kan spre fremmede arter til elva. NVE kan sette dette som vilkår til en tillatelse.

Vannforskriften

Otta er en del av vannforekomsten «Otta fra Lågen og opp til Tolykkja» med ID 002-1986-R. Den er karakterisert som naturlig med god økologisk tilstand basert på en faglig vurdering av kvalitetselementet fisk. Det er registrert flere påvirkningsfaktorer på vannforekomsten, men bare flomforbygginger og vannkraft er registrert med middels grad av påvirkning. Det eneste tiltaket som er registrert er planer for flomsikring. Målsetningen er «God økologisk tilstand» og det er ikke registrert noen risiko for måloppnåelsen.

Etter NVEs vurdering vil dette midlertidige tiltaket ikke føre til ytterligere forringelse av miljøtilstanden, dersom det settes vilkår i en konsesjon slik at vassdraget ikke blir særlig påvirket. Vannforskriften § 12 kommer derfor ikke til anvendelse i denne saken. NVE vurderer likevel samfunnsnyttene av inngrepet til å være større enn skadene og ulempene ved tiltaket, gitt at det iverksettes avbøtende tiltak for å forhindre en negativ utvikling av vannforekomsten.

Figur 3: Kart som viser registrerte områder som har særlig verdi for biologisk mangfold. Kilde: InnlandsGIS

Jordressurser

NVE vurderer ikke omdisponering av matjord, men oppfordrer til at matjord sikres ved at løs jord ikke legges flomutsatt slik at den blir ført ut i vassdraget, i tråd med Statsforvalteren sin anbefaling.

Friluftsliv

I dispensasjonssaken fra 2024 kommer det fram at tiltakene ikke berører merkede stier eller løyper, men at barnehager og skoler i kommunen bruker Ottbragden som turområde. Kommunen påpeker at det er viktig at anleggstrafikken gjennomføres på en sikker måte av hensyn til dette. Ifølge søknaden vil anleggsområdet og arealene i umiddelbar nærhet sannsynligvis være lite verdifulle for rekreasjon i anleggsperioden. Området ved Ottbragden blir utilgjengelig for friluftsliv i anleggsperioden, da anleggstrafikken vil gå over den eneste mulige kryssingen av det gamle elveløpet, og av sikkerhetsmessige årsaker anbefales det at tilgjengeligheten begrenses for allmennheten i denne perioden.

Tiltaket er begrenset i omfang og tid. NVE er enig med tiltakshaver i at det er nødvendig å begrense allmennhetens adgang til anleggsområdet, selv om det er uheldig for de som bruker området til rekreasjon. Av den grunn bør anleggsarbeidet gjennomføres og området tilbakeføres så raskt som mulig. Slik avstengning er ifølge Sel kommunes politivedtekter søknadspliktig til politiet. Det bør også opplyses til allmennheten om hvorfor området blir stengt, hva som skal gjøres og varigheten av tiltaket.

Forurensning

Ifølge søknaden skal det før oppstart av arbeidene utarbeides en plan for overvannshåndtering som ivaretar avrenning fra anleggsområdet. Statsforvalteren anså i 2024 tiltaket som et midlertidig anleggsarbeid som kan gjennomføres uten tillatelse etter forurensningsloven såfremt det lages en slik plan, og at tiltaket gjennomføres som beskrevet i søknaden. NVE kan sette vilkår i konsesjonen om tiltak mot forurensning ved gjennomføring av tiltaket. NVE mener at det er viktig at alle typer masser som brukes i prosjektet skal være rene masser. Det vil si at de ikke skal inneholde forurensning, avfall eller fremmede arter. Det er også viktig at masser lagres flomsikkert, særlig gjelder dette fine masser og masser som skal brukes til reetablering av dyrka mark. For å unngå risiko for forurensning fra anleggsmaskiner, mener NVE at det i rutinene må stå at det skal utføres daglig kontroll av anleggsmaskiner for oljelekkasjer. Det må også utarbeides en plan for oppsamling ved lekkasjer. Olje- og drivstofftanker skal ikke lagres i flomsone til vassdraget og påfylling av drivstoff skal skje uten fare for avrenning til elva.

Støy

Både Statsforvalteren og kommunen uttalte seg i 2024 om støy i forbindelse med anleggsarbeidene. Statsforvalteren mente at håndtering av store mengder masser med maskiner vil medføre støy som kan være en betydelig belastning på beboere nær riggområdet, og viser til støyretningslinje T-1442/2021 kapittel 6 for føringer for bygge- og anleggsstøy og grenseverdier nær støyfølsom bebyggelse. Sel kommune uttaler at de antar at anleggsarbeidene vil bidra med støy. Tiltaksområdene ligger innenfor hensynssoner for støy fra E6 og jernbanen. Statsforvalteren uttaler at støyende arbeid ikke bør forekomme om natta, men dersom det likevel blir nødvendighet med nattarbeid, bør berørte parter varsles og tilbys alternativ overnatting. Dersom tiltakshaver/kommunen ikke finner annen mellomlagring av matjord enn ved riggplassen (på dyrka jord) oppfordrer Statsforvalteren til å vurdere bruk av mellomlagret matjord som støyvoll mellom riggplass og støyutsatte boliger.

Etter NVEs vurdering er støy forurensning, og retningslinjer for støyende arbeid må følges. Arbeidene skal gjøres i et befolket område, og må ta hensyn til beboerne. NVE mener at Statsforvalteren sine forslag til tiltak mot støy og støyretningslinje T-1442/2021 må følges.

Virkninger for samfunnet

Stabiliteten til Otta jernbanebru har vist seg å være betydelig svekket som følge av erosjon i elveløpet. For å sikre drift på Dovrebanen må Otta bru sikres og det må gjøres tiltak på det sikringstiltaket som ble gjennomført i fjor vinter. Dovrebanen er en av to jernbanelinjer mellom Midt-Norge og Østlandet, der alternativet, Rørosbanen, har begrenset kapasitet, bl.a. fordi banen ikke er elektrifisert. Dovrebanen har en nasjonal kritisk samfunnsfunksjon for transport og forsyningssikkerhet. Statsforvalteren påpeker at en stengning av Otta jernbanebru over tid vil ha negative konsekvenser for samfunnssikkerheten, og store samfunnsøkonomiske konsekvenser for gods- og persontransport. NVE tillegger dette stor vekt i vår vurdering.

Siden tiltakene må gjennomføres før vårflommen, har NVE tillatt Bane NOR å søke om de midlertidige anleggs- og riggarbeidene i forkant av endelig prosjektering av arbeidet med tilpasning av de utførte sikringsanleggene, for om mulig å spare tid ved at nødvendige anlegg for å få gjennomført de permanente tiltakene kan iverksettes straks.

Oppsummering

Anlegg av midlertidige veier ved Otta jernbanebru vil ikke medføre økt erosjon i elveløpet ved de vannføringene som normalt forekommer i den planlagte anleggsperioden. Av hensyn til biologisk mangfold og samfunnssikkerhet er det likevel nødvendig å ha en beredskapsplan for å ta ut anleggene av elva. Ved en prognose på vannføringer større enn 98 m³/s må det vurderes å fjerne utlagte masser fra elveløpet.

Partikler i vassdraget vil kunne slamme ned områder med gytegrus for ørret og harr, og anleggsarbeidene kan virke forstyrrende for gytevandring. Av hensyn til forholdene for gyting i Lågen nedstrøms samløpet med Otta, mener NVE at det vil være viktig å redusere partikkelspredning for å unngå nedslamming av gyteområdene. NVE mener det er ønskelig å unngå sårbare perioder for naturmangfold og perioder med flomrisiko, men slike hensyn må veies opp mot samfunnsbehovet for å sikre trafikken på Dovrebanen i tide før vårflommen, og vi mener at tiltakene kan gjennomføres nå, på gitte vilkår.

Tiltaket vil medføre støy for omgivelsene og begrenset tilgang til området på Ottbragdøya i anleggsperioden. Denne vil være forholdsvis kortvarig, da arbeidet må ferdigstilles innen vårflommen, og NVE vurderer at arbeidene er nødvendige for å sikre trafikk på Dovrebanen. Støyende arbeider og begrenset ferdsel i området må varsles og retningslinjene for støy må følges.

Etter NVEs vurdering overstiger fordelene ved de midlertidige tiltakene de ulempene tiltakene medfører, på gitte vilkår.

NVEs vedtak

NVE gir tillatelse til at Bane NOR SF kan etablere midlertidige riggområder, utfyllinger og anleggsveier i Otta for sikring av Otta jernbanebru på gitte vilkår. Tiltakene må være fjernet fra elva innen 1.5.2025.

Tillatelsen er gitt i medhold av vannressursloven § 8.

Tillatelsen blir gitt på følgende vilkår:

Om utførelsen av arbeidene

- Arbeidet må gjøres så raskt som mulig og anleggene med tilførte masser i og i nærhet til elveløpet må være fjernet senest 1.5.2024.
- På dyrka mark og i naturtypen flommark skal det brukes geotekstil e.l. under de utlagte massene.
- Anleggene skal bygges slik at de er sikre mot erosjon for en vannføring tilsvarende 10-årsflom for anleggsperioden.

Krav til masser

- Alle masser som brukes i anlegget skal være rene masser. De skal ikke inneholde forurensing, avfall eller fremmede arter.
- Masser som kommer i kontakt med vann skal være grove og uten finstoff.
- Masser skal lagres flomsikkert.
- Alle tilførte masser skal fjernes fra vassdraget når anleggene fjernes.

Krav til oppfølgende planer og tiltak

- En plan for håndtering av overvann skal foreligge før oppstart. Den må vise hvordan håndtering og midlertidig lagring av masser skal foregå og hvilke tiltak som er nødvendig for å unngå at avrenning fra riggområdet får negativ påvirkning på vassdraget.
- Tiltakshaver må sikre god dokumentasjon av nå-tilstanden på elvebunnen, dvs. bunnssubstrat og andre hydromorfologiske parametere, i og nedstrøms anleggsområdet. En oppfølgende kartlegging skal gjennomføres etter at tiltakene er gjennomført for å verifisere funksjon og substratkvalitet. Dersom det oppdages behov for restaurering, skal det utarbeides en plan med nødvendige tiltak for å istandsette området.
- Anleggsmaskiner må kontrolleres slik at de ikke bringer fremmede arter inn eller ut av anleggsområdet.
- Det skal minst utføres daglig kontroll av anleggsmaskiner for oljelekkasjer. Det må også utarbeides en plan for oppsamling ved lekkasjer.
- Olje- og drivstofftanker skal ikke lagres i flomsone til vassdraget, og påfylling av drivstoff skal skje uten fare for avrenning til elva.
- Så lenge utfyllingen ligger i elva, skal det opprettholdes en beredskap for å overvåke vannføringsprognoser og kunne fjerne utfyllingene ved økning av vannføringen over 98 m³/s. Målet med en beredskapsplan må være å sikre at tiltaket ikke medfører skader i og negativ påvirkning på elveløpet.

Generelt

- Det må varsles om støyende arbeider.
- Det må opplyses til allmennheten om hvorfor området blir stengt, hva som skal gjøres og varigheten av tiltaket.
- NVE skal ha beskjed når arbeidene i elveløpet er avsluttet.
- Ved overtredelse av de fastsatte bestemmelsene gitt i loven eller i medhold av loven, plikter konsesjonæren etter krav fra NVE å bringe forholdene i lovlig orden. NVE kan fastsette tvangsmulkt ved overtredelse av bestemmelsene i konsesjonen eller andre bestemmelser med hjemmel i lov.

- NVE forutsetter at Bane NOR SF har ordnet de privatrettslige forholdene som eventuelt måtte bli skadelidende av tiltaket.

Om klage og klagerett

Se eget vedlegg om klageadgang.

Med hilsen

Carsten S. Jensen
konsesjonsansvarlig

Gry Berg
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner

Mottakerliste:

BANE NOR SF

Kopimottakerliste:

Rambøll Norge AS - Trondheim - Anne Kristin Bollingmo

RAMBØLL NORGE AS - Katrine Dalbak

SEL KOMMUNE

BANE NOR SF - Henrik Eineteig Wedum

STATSFORVALTEREN I INNLANDET

INNLANDET FYLKESKOMMUNE

Orientering om rett til å klage

Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: • Skrive hvilket vedtak du klager på. • Skrive hvilket resultat du ønsker. • Opplyse om du klager innenfor fristen. • Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av Energidepartementet (ED) som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom NVE eller ED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.
Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til ED, men sende den til NVE. NVEs -epostadresse er nve@nve.no. NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til ED.

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.